

Ruotsin saatua Stolbovan rauhassa 1617 koko Inkerinmaan ja Laatokan Karjalan, alkoi se pakkokääntämään Karjalan ja Inkerinmaan ortodokseja luteriseen uskoon, josta seurasi ortodoksisen väestön joukkopako Venäjälle. Karjalasta pakeni yli 4000 pehettä. Tiloja autioitui niin Karjalassa, kuin Inkerinmaalla. Näille autiotiloille Ruotsi houkutteli muuttamaan luterilaisia karjalaisia Länsi-Kannakselta ja muualta Suomesta. Näiden muuttojen autioittamille tiloille muutti puolestaan, pääosin Savon ja Lappeen suunnilta, Savakoita.

Hansa-kauppa ja myöhemmin vilkastunut puutavarakauppa toi saksalaisia kauppiaita Viipuriin kaupungin perustamisen jälkeen, kuin myös ruotsalaisia hallinto- ja virkamiehiä.

Lahjoitusmaa-aikana 1721-1870 venäläiset donataarit toivat Venäjältä käsityöläisiään Karjalassa sijaitseville donaatioilleen. Näin syntyivät mm Muolaan pitäjään Kyyrölän, Kangaspellon, Parkkilan ja Sudenojan kylät, joissa asui ennen talvisotaa parisen tuhatta Venäjältä tuotujen jälkeläistä, jotka taistelivat sodissamme Suomen puolesta, NL:aa vastaan. Tunnetuimmiksi Muolaan venäläistaustaisesta väestöstä tulivat Kyyrölän savipottien ja kukkopillien tekijät, joista Kotkan Petäjäsuolla asui Borodulin.

Maailemanhistorian ainutlaatuisimmat ja suurimmat väestösiirrot Karjalassa ajoittuvat 1936-1946 väliselle ajalle, jolloin Stalin tyhjennytti Venäjän Karjalan rajaseudut suomensukuisista karjalaisista ja Suomen evakuoitua yli 400 000 karjalaista luovutetun Karjalan alueelta, Stalinin hyökkäytettyä puna-armeijansa Suomeen 1939. Stalinin väestösiirrot jatkuivat vielä sotien jälkeenkin rajan takana, kun suomensukuisia tuomittiin kymmeniä tuhansia karkoituksiin.

Karjalan kieli

Keskivenäjältä 5300-4500 vuotta sitten muuttaneiden, suomalais-ugrilaisia kieliä puhuvien kieli, varhais kantasuomi alkoi jakautua kahdeksi yli 3000 vuotta sitten, jolloin syntyi kantasaa-me ja kantasuomi.

Kantasuomi jakautui ajanlaskumme alussa eteläkantasuomeksi, pohjoiskantasuomeksi ja itäkantasuomeksi. Eteläkantasuomea puhuttiin Suomenlahden eteläpuolella, pohjoiskantasuomea Suomenlahden pohjoispuolella, hämeenmurre on kehittynyt siitä. Itäkantasuomea "haastettiin" Peipsenjärven itäpuolella, josta se siirtyi noin 1500 vuotta sitten Laatokalle, jossa siihen tuli paljon vaikutteita pohjoiskantasuomesta. Karjalan kieli on siis syntynyt itä- ja pohjoiskantasuomesta.

Karjalan kieli on jakautunut useaan murteeseen; Varsinais-karjalaa eli vienalaismurteita ja eteläkarjalaa puhutaan Vienan Karjalassa ja Itä-Karjalassa. Livviä Aunuksen Karjalassa, Tverin karjalaa Tverissä. Ks sivu 1.6 Karjalan kielen murrealueet.

Suomen itämurteet ovat 1500-2000 vuotta sitten muotoutuneen Laatokan kantakielen perillisiä. Karjalan Kannaksella puhuttuja murteita kutsutaan kaakkoismurteiksi. Savonmurre on myös kehittynyt Laatokan kantakielestä Laatokan karjalaisten muuttaessa Mikkelin seuduille 1100-luvulta alkaen.

Kaakkoismurrenäyte 1900-luvun alkupuolelta; ote Karjala-lehdestä 15.4.1999 Lauri Kanteen Muolaan Soittolan murteella kirjoittamasta kolumnista "Karjalaiset". Soittola sijaitti muutama kilometri Suulajärven koillispuolella, samaa murretta haastettiin myös Suulajärven länsipuolella.

"Karjalaine on ruumiinrakenteeltaa hoikkane ja hänel on ruskiat ja kähäräiset hiukset sekä eläväiset siniset silmät. Hämäläise rinnal karjalaine on avomielisemp, ystävällisemp, liikkuvaisemp ja tertsakamp, mut samal kertaa haastavaisemp, kehumissee taipuvaisemp, uteliaamp ja pikavihasemp. Hää on ahkera reisuuraa